

**ΚΕΝΤΡΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

1^η Κλαδική Έκθεση για τις Δεξιότητες & Επαγγελματικές Ειδικότητες 2024

Φεβρουάριος 2025

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027

Εισαγωγή

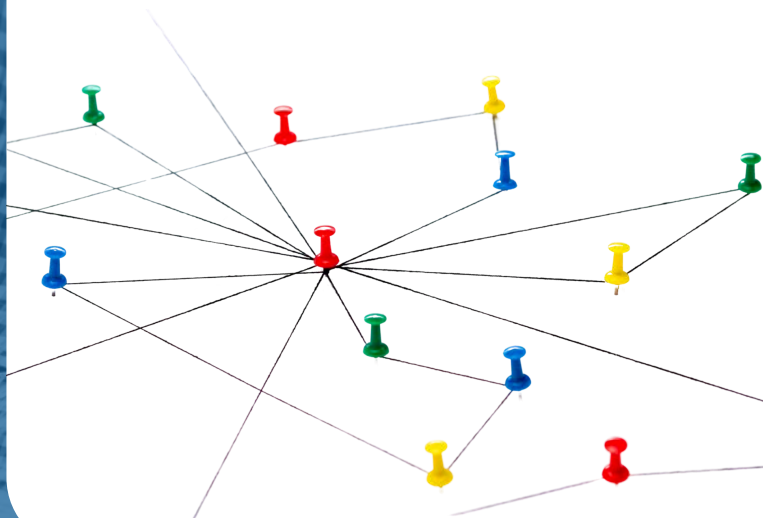
Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου: «**Κέντρα Ανάπτυξης Δεξιοτήτων και Απασχόλησης στις περιοχές ΔΑΜ**» και ειδικότερα στην δράση «Παρατηρητήριο Δεξιοτήτων Μετάβασης», με στόχο την αποτελεσματική απεικόνιση της αγοράς εργασίας των τοπικών οικονομιών που μετασχηματίζονται λόγω της μετάβασης σε ένα νέο παραγωγικό μοντέλο.

Η μελέτη περιλαμβάνει δράσεις για την έγκαιρη, ακριβή και συστηματική ανάλυση της ζήτησης και προσφοράς εργασίας, την πρόβλεψη των τάσεων, καθώς και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανακατάρτιση του εργατικού δυναμικού.

Στην παρούσα φάση, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της **εξαμηνιαίας κλαδικής έκθεσης**, η οποία εστιάζει στην καταγραφή των απαιτούμενων και προσφερόμενων γνώσεων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών ειδικοτήτων στις περιοχές ΔΑΜ.

Η έκθεση βασίζεται σε **δευτερογενείς και πρωτογενείς έρευνες**, καθώς και σε **διαδικτυακές πηγές** αναζήτησης ανθρώπινου δυναμικού, και αποσκοπεί στην παροχή μιας ολοκληρωμένης εικόνας της αγοράς εργασίας, αναδεικνύοντας τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες σε δεξιότητες και επαγγελματικές ειδικότητες.

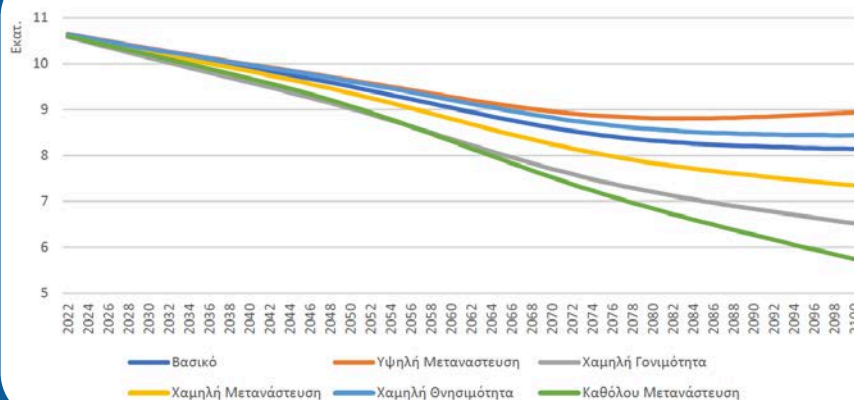
Δημογραφικές Εξελίξεις

Κύρια ευρήματα

Πληθυσμιακή εξέλιξη κατά σενάριο προβολών της Eurostat 2022 - 2100

Στο σενάριο βάσης των δημογραφικών προβολών, ο **πληθυσμός της Ελλάδας προβλέπεται να υποχωρήσει στα 8,1 εκατ. έως το 2100**, μια μείωση του πληθυσμού κατά 30,3% σε σχέση με το 2022.

Οι προβλεπόμενες δημογραφικές εξελίξεις στην Ελλάδα θεωρούνται ταχύτερες σε σχέση με το σύνολο της Ευρωζώνης, στην οποία ο πληθυσμός αναμένεται να μειωθεί κατά μόλις 4,2% έως το 2100.

Με βάση την έκταση της αναμενόμενης μείωσης του πληθυσμού έως το 2100, **η Ελλάδα κατατάσσεται στην τρίτη χειρότερη θέση στην Ευρωζώνη**, μετά τη Λετονία και τη Λιθουανία.

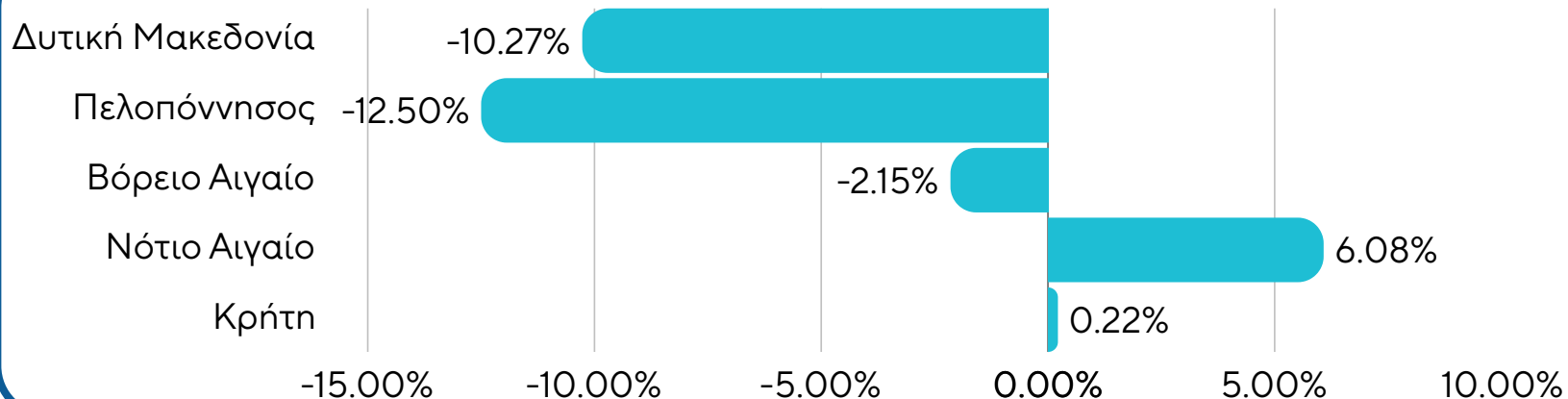
Πληθυσμιακή εξέλιξη κατά σενάριο προβολών της Eurostat 2022 - 2100

Κύρια ευρήματα

Ποσοστιαία εξέλιξη πληθυσμού

Σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ (2021), η **Περιφέρεια Πελοποννήσου** (Δήμοι Οιχαλίας, Τρίπολης, Γορτυνίας, Μεγαλόπολης) αποτελεί την **περισσότερο πληττόμενη δημογραφικά Περιφέρεια** της χώρας.

Ακολουθεί η **Δυτική Μακεδονία**, της οποίας ο πληθυσμός ανέρχεται το 2021 σε 254.595 κατοίκους (έναντι 283.689 το 2011), αντιστοιχεί δε στο 2,5 % του πληθυσμού της χώρας.

Το δημογραφικό πρόβλημα πιέζει όλες τις Ευρωπαϊκές Χώρες, όχι με τον κίνδυνο που συμβαίνει στην Ελλάδα. Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρόμετρου για τη δημογραφία (Οκτώβριος 2023), 7 στους 10 Ευρωπαίους συμφωνούν ότι οι δημογραφικές τάσεις θέτουν σε κίνδυνο τη μακροπρόθεσμη οικονομική ευημερία και ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Ως οι πιο πειστικές δημογραφικές προκλήσεις θεωρούνται η **συνεχιζόμενη γήρανση του πληθυσμού (42%)** και η **συρρίκνωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας και οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού (40%)**.

Οι δημογραφικές συνέπειες έχουν τον **υψηλότερο αντίκτυπο στις αγροτικές περιοχές**, αναδεικνύοντας την «γεωγραφία της δυσaréσκειας» και επιταχύνοντας την εφαρμογή του μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ (αγροτικό όραμα) με προοπτική το έτος 2040.

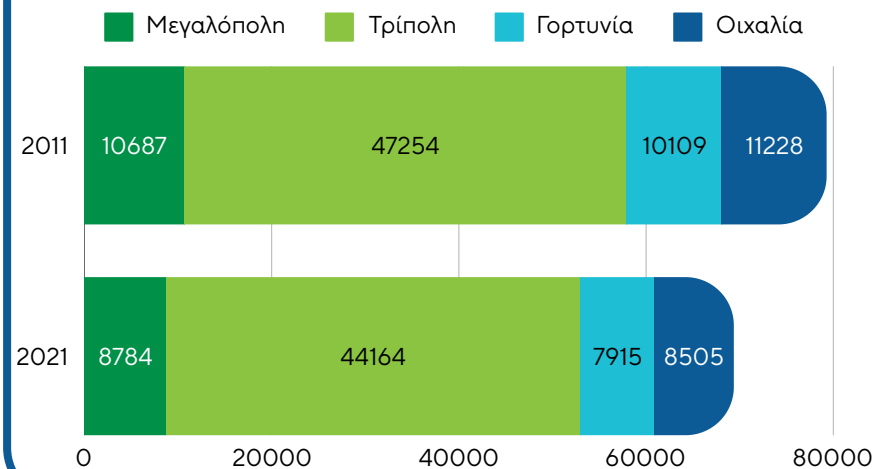
Κύρια ευρήματα

Η πληθυσμιακή μείωση στην ΠΔΜ κατά τη 10ετία 2011 - 2021, ανέρχεται σε **31.436 άτομα** ή σε **-11,28%**, ποσοστό περίπου τριπλάσιο από τον εθνικό μέσο όρο. Ο παρατεταμένος συνδυασμός **οικονομικής, υγειονομικής και ενεργειακής κρίσης** σε συνδυασμό με την απολιγνιτοποίηση έχουν πλήξει την Δυτική Μακεδονία περισσότερο από όλες τις Περιφέρειες της Χώρας.

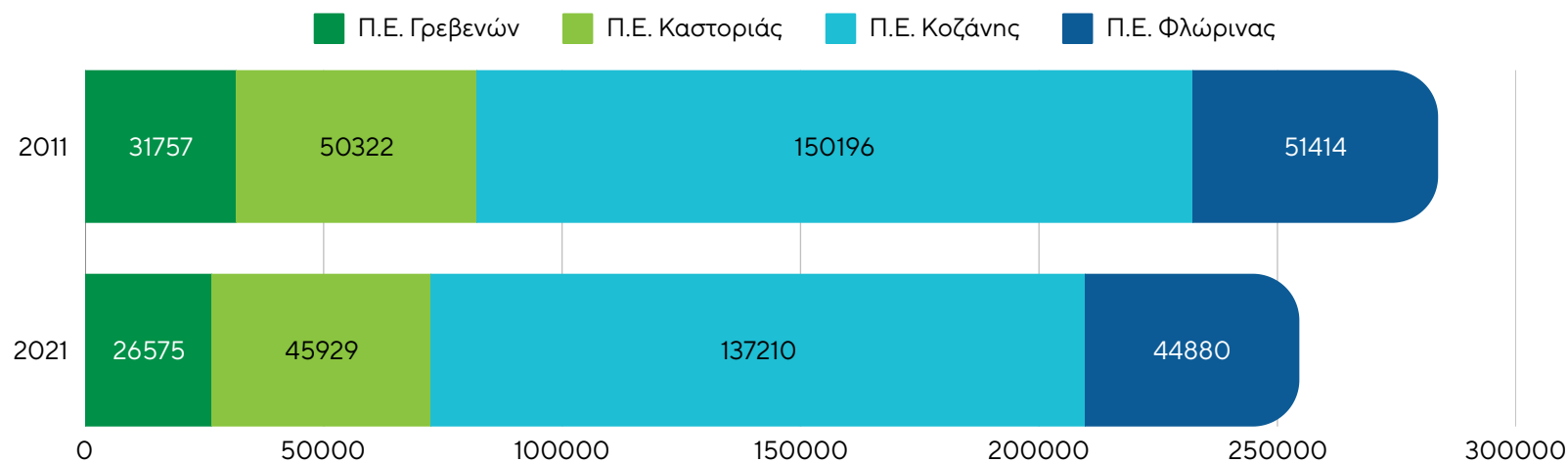
Η αντανάκλαση αυτού του συνδυασμού έχει οδηγήσει την ΠΔΜ σε σημαντική ύφεση, **επηηρεάζοντας αρνητικά το ΑΕΠ** της, το οποίο υπέστη την μεγαλύτερη μείωση σε επίπεδο χώρας με ποσοστό -8,8%.

Η δημογραφική κρίση πλήττει όλες τις Π.Ε. της ΠΔΜ με ποσοστά μείωσης από -9,4 (Π.Ε. Κοζάνης) έως και -16,9% (Π.Ε. Γρεβενών).

Πληθυσμός Πελοποννήσου

Πληθυσμός Δυτικής Μακεδονίας

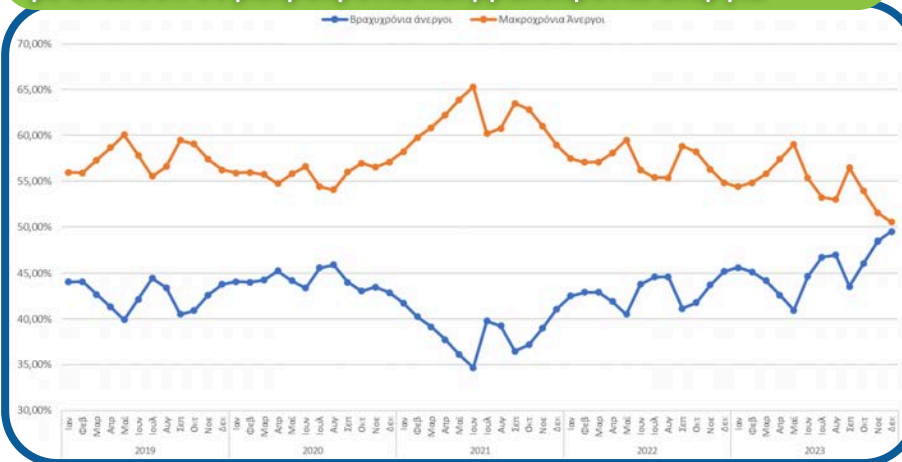

Κύρια ευρήματα

Οι δημογραφικές πιέσεις συνάδουν με την ανεργία των νέων. Οι κατηγορίες που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία στις περιοχές ΔΑΜ είναι οι νέοι ηλικίας 15-29 ετών και οι εργαζόμενοι με χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων.

Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων αφορά μακροχρόνια ανέργους με περιορισμένες ή ξεπερασμένες δεξιότητες, κάτι που δυσχεραίνει την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

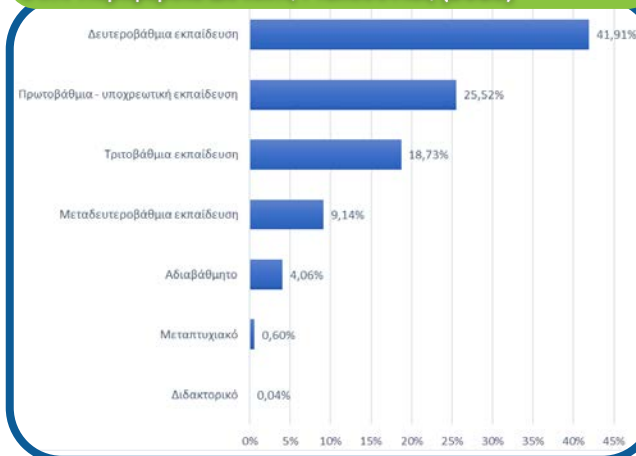
Μηνιαία διακύμανση της ανεργίας στην Περιφέρεια Δυτικής με ανάλυση σε μακροχρόνια και βραχυχρόνια ανεργία

Ποσοστιαία κατανομή ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα και Π.Ε. Δυτικής Μακεδονίας (2023)

Ποσοστιαία κατανομή ανέργων ανά επίπεδο εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (2023)

Κύρια ευρήματα

Οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν την αύξηση της οικονομικής ανασφάλειας, την πληθυσμιακή μετακίνηση προς αστικά κέντρα και τη σταδιακή αποδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών. Η απασχόληση στις περιοχές αυτές καταγράφει **σημαντική μείωση στις θέσεις εργασίας σε τομείς που παραδοσιακά στηρίζονταν στη λιγνιτική οικονομία, όπως η ενέργεια.**

Στον τομέα της ενέργειας, η ζήτηση για δεξιότητες εστιάζεται πλέον στην εγκατάσταση και συντήρηση ανανεώσιμων ενεργειακών συστημάτων.

Στον τουρισμό, ιδιαίτερα στις νησιωτικές περιοχές, παρατηρείται αυξανόμενη ανάγκη για ποιοτικές υπηρεσίες και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Στην αγροδιατροφή παρατηρείται ανάπτυξη στη μεταποίηση και την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Η δυναμική **του ψηφιακού τομέα** αυξάνεται, ιδιαίτερα σε περιοχές όπως η Κρήτη, όπου υπάρχει πρόσβαση σε εκπαιδευτικές και τεχνολογικές υποδομές.

Οι δεξιότητες που απαιτούνται για την ενεργειακή μετάβαση και τη συνολική οικονομική ανάπτυξη των περιοχών περιλαμβάνουν κυρίως τις **πράσινες δεξιότητες**, όπως η διαχείριση ενεργειακών συστημάτων και η κυκλική οικονομία, καθώς και τις **ψηφιακές δεξιότητες**, με έμφαση στην ανάλυση δεδομένων και την ανάπτυξη λογισμικού.

Οι **εγκάρσιες δεξιότητες**, όπως η επικοινωνία, η επίλυση προβλημάτων και η καινοτομία, είναι κρίσιμες για την προσαρμογή των εργαζομένων στις νέες απαιτήσεις.

Οι νεότερες ηλικιακές ομάδες παρουσιάζουν μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα στις αλλαγές της αγοράς, αλλά συχνά αντιμετωπίζουν περιορισμένες ευκαιρίες.

Αντίθετα, οι μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες χρειάζονται στοχευμένα προγράμματα επανακατάρτισης για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων.

Ανάγκη για στοχευμένες **επενδύσεις σε πράσινα έργα και βιώσιμες υποδομές.**

Ενίσχυση της **σύνδεσης μεταξύ προσφοράς και ζήτησης** εργασίας.

Η επικαιροποίηση και προσαρμογή των **εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προγραμμάτων κατάρτισης.**

Η **υποστήριξη της επιχειρηματικότητας** μέσω κινήτρων και επιδοτήσεων μπορεί να ενισχύσει τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Οι περιοχές που πλήττονται περισσότερο, όπως η Δυτική Μακεδονία και η Πελοπόννησος, χρειάζονται **στοχευμένα προγράμματα και δράσεις.**

Ενώ οι περιοχές με **μεγαλύτερη διαφοροποίηση της οικονομίας**, όπως η Κρήτη, παρουσιάζουν **μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και δυναμική.**

Ανεργία

Ανεργία: Συγκεντρωτικά συμπεράσματα

Διαχρονική Εξέλιξη της Ανεργίας

Στις περιοχές ΔΑΜ, η ανεργία παρουσιάζει ανοδικές τάσεις την τελευταία πενταετία, ιδιαίτερα σε περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις λιγνιτικές δραστηριότητες.

Οι δημογραφικές κατηγορίες που επηρεάζονται περισσότερο είναι οι νέοι (15-29 ετών) και οι εργαζόμενοι με χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων.

Διάρκεια Ανεργίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων στις περιοχές ΔΑΜ είναι εγγεγραμμένοι ως μακροχρόνια άνεργοι (≥12 μήνες). Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει άτομα με περιορισμένη ή μη επικαιροποιημένη επαγγελματική κατάρτιση, καθιστώντας δυσκολότερη την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Ειδικές Περιφερειακές Τάσεις

Δυτική Μακεδονία

Η μεγαλύτερη αύξηση της ανεργίας καταγράφεται εδώ, λόγω της εξάρτησης από τη λιγνιτική δραστηριότητα. Ο τομέας της ενέργειας και των κατασκευών παρουσιάζει πτώση στη ζήτηση εργασίας.

Πελοπόννησος

Σημαντική επίπτωση στις περιοχές γύρω από τη Μεγαλόπολη, με την ανεργία να επηρεάζει κυρίως τις ηλικιακές ομάδες 30-44 ετών.

Νησιά Βορείου και Νοτίου Αιγαίου & Κρήτη

Οι περιοχές αυτές παρουσιάζουν ηπιότερες αυξήσεις, αλλά με εστίαση στη μερική απασχόληση λόγω της εποχικότητας στον τουριστικό τομέα.

Επίπεδα Δεξιοτήτων και Εκπαίδευσης

- ▶ Έλλειψη ευθυγράμμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων με τις νέες απαιτήσεις της αγοράς.
- ▶ Αδυναμία κάλυψης θέσεων εργασίας σε αναδυόμενους τομείς όπως οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ).

Κοινωνικοοικονομικές Επιπτώσεις

Αύξηση του ποσοστού εξάρτησης και της οικονομικής ανασφάλειας, ειδικά σε περιοχές με υψηλή ανεργία.

Μετακίνηση πληθυσμού προς αστικά κέντρα ή άλλες χώρες, ιδιαίτερα από νέους επαγγελματίες.

Ανεργία: Συμπεράσματα ανά Περιφέρεια

Δυτική Μακεδονία

- ▶ Επηρεάζεται **περισσότερο από κάθε άλλη Περιφέρεια** λόγω της σταδιακής παύσης των λιγνιτικών δραστηριοτήτων.
- ▶ Σημαντική αύξηση της ανεργίας, με υψηλό ποσοστό **μακροχρόνιας ανεργίας**.
- ▶ Υψηλό ποσοστό ανέργων με **μεσαίου ή χαμηλού επιπέδου προσόντα**, ενώ η ζήτηση για δεξιότητες στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παραμένει ακάλυπτη.

Σημαντική μείωση θέσεων εργασίας στον τομέα της **ενέργειας**.

Δημιουργία ευκαιριών σε **κατασκευές και εφοδιαστική αλυσίδα** λόγω έργων πράσινης μετάβασης.

Η έμφυλη ανισότητα είναι ιδιαίτερα έντονη, με τις γυναίκες να αντιπροσωπεύουν περίπου τα **2/3 των ανέργων** (περίπου 65-69%) σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο από τους άνδρες.

Οι **παραγωγικές ηλικίες 35-54** ετών συγκεντρώνουν το **μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων** (περίπου 49%), ακολουθούμενες από την ομάδα 25-34 ετών (22%).

Πελοπόννησος

- ▶ Το επίκεντρο των επιπτώσεων εντοπίζεται στις περιοχές ΔΑΜ, λόγω της εξάρτησής τους από τις λιγνιτικές δραστηριότητες.
- ▶ **Ανισορροπία δεξιοτήτων** και απαιτήσεων σε αναδυόμενους τομείς.
- ▶ Η αγροτική παραγωγή και ο τουρισμός δεν αρκούν για να απορροφήσουν το πλήθος των ανέργων.

Προοπτικές ανάπτυξης

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Αγροδιατροφή

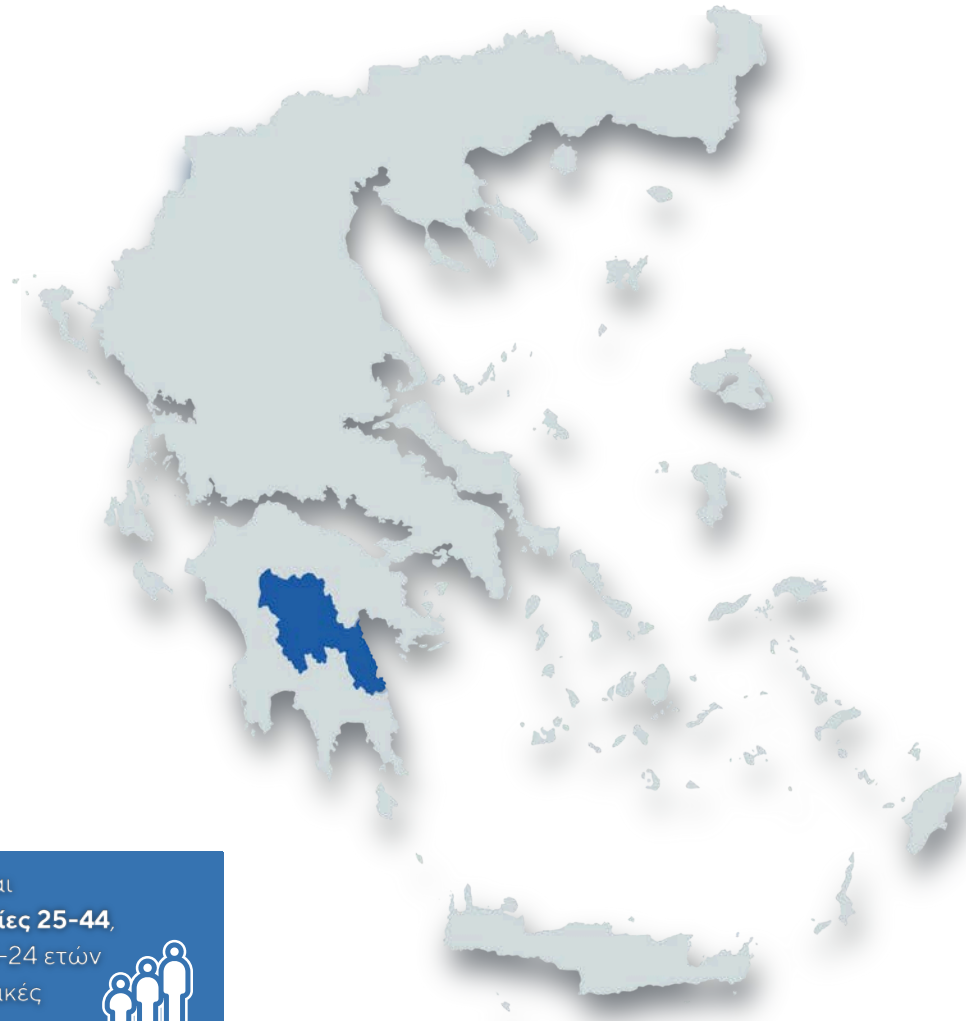
Χειμερινός Τουρισμός

Οι γυναίκες εμφανίζουν **υψηλότερα ποσοστά ανεργίας** από τους άνδρες, κυρίως στις νεότερες ηλικίες και στις χαμηλότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Η ανεργία εμφανίζεται **υψηλότερη στις ηλικίες 25-44**, ενώ οι νέοι ηλικίας 15-24 ετών παρουσιάζουν εποχιακές αυξομειώσεις.

Νότιο Αιγαίο

- ▶ Σχετικά **μικρότερες αυξήσεις στην ανεργία** συγκριτικά με άλλες περιοχές.
- ▶ Επικράτηση **εποχικής απασχόλησης**, κυρίως λόγω του τουρισμού.
- ▶ Ανάγκη για υψηλότερου επιπέδου δεξιότητες σε τουριστικές υπηρεσίες και logistics.
- ▶ Κυριαρχία του **τουριστικού τομέα**, με προοπτικές αναβάθμισης υποδομών και υπηρεσιών.
- ▶ Δυσκολία στην κάλυψη εξειδικευμένων θέσεων λόγω έλλειψης τεχνολογικών δεξιοτήτων.

Οι **γυναίκες** καταγράφουν **μεγαλύτερη ανεργία** από τους άνδρες, ιδιαίτερα στις χαμηλότερες ηλικιακές ομάδες και στις χαμηλότερες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Οι **νεότεροι** ηλικιακά άνεργοι εμφανίζουν **υψηλότερα ποσοστά** ανεργίας, ενώ οι μεγαλύτερες ηλικίες καταγράφουν **χαμηλότερα επίπεδα**.

Βόρειο Αιγαίο

Περιορισμένη
βιομηχανική
ανάπτυξη

μεγάλη εξάρτηση
από **αγροτική**
παραγωγή και αλιεία.

▶ Ανάγκη για **επανακατάρτιση ανέργων**, καθώς η τοπική αγορά εργασίας δεν καλύπτει τις ανάγκες.

Προοπτικές ανάπτυξης

Αγροδιατροφικός Τομέας

Τουρισμός

▶ Περιορισμένες διαθέσιμες θέσεις εργασίας εκτός αγροτικής παραγωγής και τουρισμού.

Οι **γυναίκες** παρουσιάζουν **υψηλότερα ποσοστά** ανεργίας από τους άνδρες, ιδιαίτερα σε ηλικίες κάτω των 45 ετών.

Οι νεότεροι άνεργοι, ηλικίας 15-34, εμφανίζουν **υψηλά ποσοστά**, ενώ οι μεγαλύτερες ηλικίες καταγράφουν χαμηλότερη ανεργία.

Κρήτη

- ▶ Ανθεκτικότητα στην ανεργία λόγω διαφοροποίησης της οικονομίας (τουρισμός, αγροτική παραγωγή, τεχνολογίες).
- ▶ Οι κύριες προκλήσεις αφορούν αγροτικές περιοχές και εργαζόμενους με χαμηλά προσόντα.
- ▶ Υπάρχει ζήτηση για νέες δεξιότητες στις **Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)**.
- ▶ Ο **τουριστικός τομέας** παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης, με ανάγκη για ποιοτική αναβάθμιση.

Προοπτικές ανάπτυξης

Τομέας της έρευνας & τεχνολογίας

Οι **γυναίκες** καταγράφουν **υψηλότερα ποσοστά ανεργίας**

σε σύγκριση με τους άνδρες, κυρίως στις χαμηλότερες εκπαιδευτικές κατηγορίες.

Οι άνεργοι στις **ηλικίες 25-44**

εμφανίζουν τα **υψηλότερα ποσοστά ανεργίας**, ενώ οι νέοι και οι ηλικιωμένοι έχουν χαμηλότερα ποσοστά.

Ομοιότητες και Διαφορές μεταξύ των περιφερειών που εξετάζονται / επηρεάζονται

Ομοιότητες

Ανάγκη Προσαρμογής στις Αλλαγές

- ▶ Όλες οι Περιφέρειες αντιμετωπίζουν την πρόκληση της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς.
- ▶ Υψηλή παρουσία μακροχρόνιας ανεργίας σε συνδυασμό με ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων.

Πληθυσμιακές Ομάδες σε Κίνδυνο

Οι **νέοι και οι μακροχρόνια άνεργοι** είναι οι πιο ευάλωτοι σε όλες τις περιοχές.

Κλάδοι με Δυνατότητες

Αγροτική Παραγωγή

Τουρισμός

Ενέργεια

Αναδυόμενη ανάγκη για δεξιότητες σε **πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες**.

Ομοιότητες και Διαφορές μεταξύ των περιφερειών που εξετάζονται / επηρεάζονται

Διαφορές

Εξάρτηση από Λιγνιτική Οικονομία

- ▶ Η Δυτική Μακεδονία και η Μεγαλόπολη στην Πελοπόννησο είναι οι πιο εξαρτημένες περιοχές.
- ▶ Τα νησιά (Αιγαίο) και η Κρήτη έχουν μεγαλύτερη διαφοροποίηση στη βάση της οικονομίας.

Προκλήσεις Υποδομών & Προσβασιμότητας

Στα νησιά παρατηρείται δυσκολία στις μεταφορές και την εφοδιαστική αλυσίδα, ενώ στην ηπειρωτική χώρα οι υποδομές είναι περισσότερο ανεπτυγμένες.

Οικονομική Δραστηριότητα

- ▶ Το **Νότιο Αιγαίο** έχει ισχυρό τουριστικό προφίλ, ενώ η Δυτική Μακεδονία αντιμετωπίζει προβλήματα στις παραγωγικές της δραστηριότητες.
- ▶ Από την άλλη πλευρά, η Δυτική Μακεδονία έχει **μηδενικές επιδόσεις στον τουρισμό**, αν και διαθέτει πολλαπλά σημεία ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη Θεματικών Μορφών Τουρισμού.
- ▶ Οι περιοχές ΔΑΜ στην **Πελοπόννησο** χαρακτηρίζονται από **αγροτικές και αγροδιατροφικές δραστηριότητες**.
- ▶ Η **Κρήτη** συνδυάζει **τουρισμό, αγροτική παραγωγή και τεχνολογική ανάπτυξη**, διατηρώντας χαμηλότερη ανεργία.
- ▶ Το **Βόρειο Αιγαίο** χαρακτηρίζεται από **χαμηλή τουριστική ανάπτυξη, έλλειψη αναγνωρισιμότητας και έλλειμμα υποδομών**. Οι παραδοσιακές βιομηχανίες στον αγροδιατροφικό τομέα θα μπορούσαν να εκσυγχρονισθούν και να στηρίξουν ένα διαφορετικό τουριστικό μοντέλο ανάπτυξης, με αιχμή τις διαφοροποιημένες (από άλλους προορισμούς) και πρωτότυπες βιωματικές εμπειρίες.

Απασχόληση

ΚΕΝΤΡΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Απασχόληση: Συγκεντρωτικά αποτελέσματα επί του συνόλου των περιοχών απολιγνιτοποίησης

Γενική Εικόνα Απασχόλησης

Στις περιοχές απολιγνιτοποίησης παρατηρείται σημαντική μείωση θέσεων εργασίας στους τομείς που εξαρτώνταν από τη λιγνιτική οικονομία, όπως στη Δυτική Μακεδονία και τη Μεγαλόπολη.

Η δημιουργία νέων θέσεων σε τομείς όπως η πράσινη ενέργεια, ο τουρισμός και η αγροδιατροφή δεν επαρκεί για να καλύψει τις απώλειες.

Τομείς με Μεταβολές στην Απασχόληση

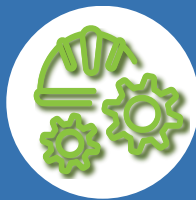
Ενέργεια

Μεγάλη μείωση θέσεων εργασίας λόγω της σταδιακής απολιγνιτοποίησης.

Αύξηση ζήτησης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), αλλά απαιτούνται νέες δεξιότητες.

Κατασκευές

Σημαντική δραστηριότητα στον τομέα υποδομών για έργα πράσινης μετάβασης.

Νέες θέσεις εργασίας για εξειδικευμένους τεχνίτες.

Τουρισμός

Στις νησιωτικές περιοχές (Νότιο και Βόρειο Αιγαίο), ο τουρισμός παραμένει κύριος τομέας απασχόλησης με αυξημένη ζήτηση για ποιοτικές υπηρεσίες.

Η Κρήτη δείχνει δυναμική ανάπτυξη με έμφαση στον εναλλακτικό τουρισμό.

Αγροτική Παραγωγή & Αγροδιατροφή

Αύξηση της απασχόλησης, κυρίως στην Πελοπόννησο και την Κρήτη.

Ευκαιρίες από τη μεταποίηση τοπικών προϊόντων (ελαιόλαδο, κρασί, αλιευτικά προϊόντα), που όμως απαιτούν αναβάθμιση δεξιοτήτων.

Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Στην Κρήτη και άλλες περιοχές με πανεπιστημιακές υποδομές, σημειώνεται ανάπτυξη στον τομέα.

Δυσκολία κάλυψης θέσεων εργασίας λόγω έλλειψης δεξιοτήτων.

Απασχόληση: Συγκεντρωτικά αποτελέσματα επί του συνόλου των περιοχών απολιγνιτοποίησης

Οι 10 κορυφαίοι τομείς για αύξηση της απασχόλησης (% ετήσιος ρυθμός) έως το 2025 καθώς και τα 10 κορυφαία επαγγέλματα και η αντίστοιχη αύξηση της απασχόλησης (% ετήσιος ρυθμός)

Τομείς	Ελλάδα	ΕΕ-27	Επαγγέλματα	Ελλάδα	ΕΕ-27
Αθλητικές δραστηριότητες	4.1%	0.9%	Συναρμολογητές	5,1%	1,2%
Οπτικός & ηλεκτρονικός εξοπλισμός	3.1%	1.4%	Εργαζόμενοι προσωπικής φροντίδας	4.5%	0.5%
Φροντίδα κατοικιών και κοινωνική εργασία	2.4%	0.6%	Τεχνικοί πληροφορικής και επικοινωνιών	3.3%	0.7%
Ατμός αερίου & κλιματισμός	2.1%	-3.5%	Επαγγελματίες τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών	2.3%	2.1%
Ηλεκτρική ενέργεια	2.0%	1.4%	Εργαζόμενοι στη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία	2.1%	-0.3%
Άλλα μηχανήματα και εξοπλισμός	1.7%	N/A	Εργάτες απορριμμάτων και άλλοι εργάτες στοιχειώδους σημασίας	1.6%	0.5%
Τηλεπικοινωνίες	1.7%	1.0%	Επαγγελματίες υγείας	1.5%	1.2%
Κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες	1.6%	1.1%	Υπάλληλοι υπηρεσιών πελατών	1.4%	1.0%
Υπηρεσίες προγραμματισμού υπολογιστών	1.5%	1.2%	Εργαζόμενοι σε βιοτεχνίες και εκτυπώσεις	1.3%	-1.1%
Έρευνα και ανάπτυξη	1.5%	2.0%	Επαγγελματίες υγείας	1.2%	0.7%

Δημογραφικές Τάσεις στην Απασχόληση

▶ Νεότερες ηλικίες (18-35 ετών):

Παρουσιάζουν υψηλότερη κινητικότητα, συχνά σε θέσεις μερικής ή εποχιακής απασχόλησης.

▶ Μεγαλύτερες ηλικίες (45+):

Αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη δυσκολία προσαρμογής στις νέες απαιτήσεις δεξιοτήτων.

Προκλήσεις στην Απασχόληση

▶ Αναντιστοιχία δεξιοτήτων

Οι θέσεις εργασίας σε τομείς αιχμής (π.χ. ΑΠΕ, ΤΠΕ) απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις που δεν διαθέτει το υφιστάμενο εργατικό δυναμικό.

▶ Μερική απασχόληση

Υψηλή εξάρτηση από εποχικές θέσεις, ιδιαίτερα στις νησιωτικές περιοχές και τον τουριστικό τομέα.

▶ Πολιτική και επενδυτική υποστήριξη

Η μετάβαση σε νέες δραστηριότητες δεν συνοδεύεται πάντα από επαρκή χρηματοδότηση και προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων.

Ομοιότητες και Διαφορές στην Απασχόληση

Ομοιότητες

- ▶ **Αύξηση ζήτησης δεξιοτήτων σε πράσινους και ψηφιακούς τομείς:**
Όλες οι περιοχές παρουσιάζουν ανάγκη για εργαζόμενους στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την τεχνολογία.
- ▶ **Μερική ή εποχική απασχόληση:**
Ιδιαίτερα έντονη στις νησιωτικές περιοχές με κυρίαρχο τον τουριστικό τομέα.
- ▶ **Πρόκληση αναπλήρωσης των χαμένων θέσεων από τη λιγνιτική οικονομία:**
Κοινή σε Δυτική Μακεδονία και Πελοπόννησο, με δυσκολίες στη διαφοροποίηση της οικονομίας.

Διαφορές

- ▶ **Οικονομική διαφοροποίηση:**
Η Κρήτη και το Νότιο Αιγαίο παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα λόγω της ποικιλίας τομέων δραστηριότητας (τουρισμός, αγροδιατροφή).
Η Δυτική Μακεδονία εξαρτάται περισσότερο από τη βιομηχανική δραστηριότητα.
Οι περιοχές ΔΑΜ στην Πελοπόννησο και το Βόρειο Αιγαίο χαρακτηρίζονται από αγροτικές και αγροδιατροφικές δραστηριότητες.
- ▶ **Ρυθμός δημιουργίας νέων θέσεων:**
Στην Κρήτη παρατηρείται πιο γρήγορη ανάκαμψη λόγω τεχνολογικών και τουριστικών επενδύσεων, ενώ η Δυτική Μακεδονία υστερεί.
- ▶ **Τύπος απασχόλησης:**
Στις νησιωτικές περιοχές, ο τουρισμός δημιουργεί περισσότερες θέσεις χαμηλής εξειδίκευσης σε σύγκριση με τις απαιτήσεις υψηλών δεξιοτήτων στις ηπειρωτικές περιοχές (Δυτική Μακεδονία).

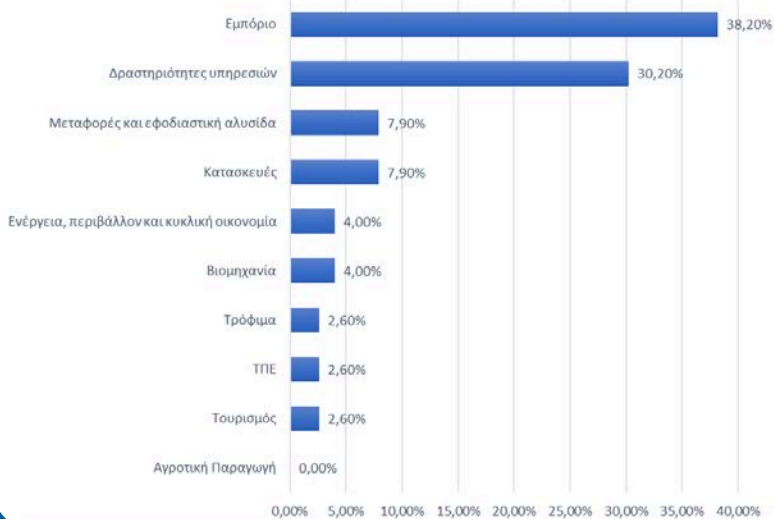

Απασχόληση: Συμπεράσματα ανά Περιφέρεια

Δυτική Μακεδονία

Διάρθρωση Αγγελιών ανά Κατηγορία στην Περιφέρεια

- ▶ Καταγράφεται **η μεγαλύτερη πτώση στην απασχόληση** λόγω της εξάρτησης από τη λιγνιτική οικονομία.
- ▶ Ο **τομέας ενέργειας** αποτέλεσε την κύρια πηγή απασχόλησης, με τους εργαζόμενους πλέον να αναζητούν διεξόδους σε άλλους τομείς.
- ▶ Αυξημένη ζήτηση για δεξιότητες στις **ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) και κατασκευές**, αλλά η ανταπόκριση είναι περιορισμένη.

Κατασκευές

Δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας από έργα πράσινης μετάβασης.

Αγροδιατροφή

Υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης, αλλά χρειάζονται επενδύσεις στη μεταποίηση, τυποποίηση και το branding, με απώτερο στόχο την εξωστρέφεια.

Πελοπόννησος

Αγροτική Παραγωγή

Υπάρχει κινητικότητα σε τομείς όπως το ελαιόλαδο και το κρασί.

Τουρισμός

Έχει περιορισμένη συμβολή, καθώς η αγροδιατροφή έχει πιο ανεπτυγμένο ρόλο.

Η ορεινή Αρκαδία μπορεί να επενδύσει σε ένα χειμερινό πολύλειτουργικό πρότυπο με διακριτό branding από το θερινό τουριστικό προϊόν της Πελοποννήσου.

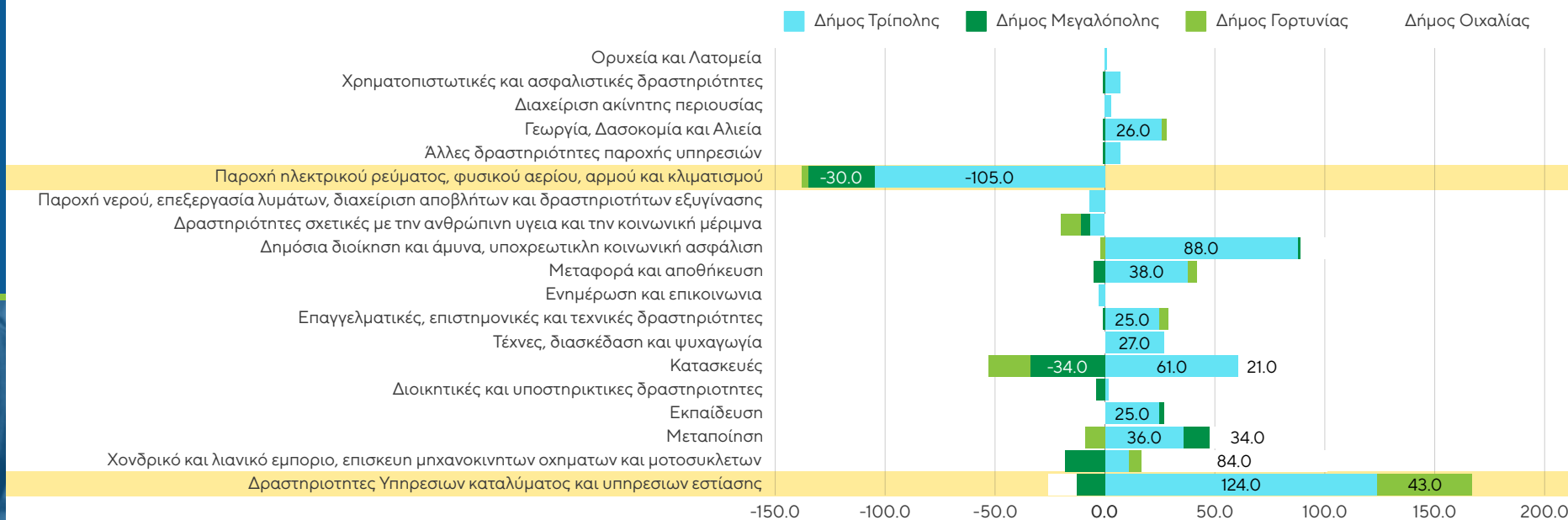
Διεπαφές των δύο, οι Θεματικές Μορφές Τουρισμού, ο Πολιτισμός και οι βιωματικές εμπειρίες.

- ▶ Οι περιοχές γύρω από τη Μεγαλόπολη επηρεάζονται περισσότερο, με τον ενεργειακό τομέα να συρρικνώνεται.
- ▶ Η απασχόληση στον αγροδιατροφικό τομέα και τον τουρισμό δεν μπορεί να καλύψει τις απώλειες από τον λιγνίτη.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		
ΤΟΜΕΙΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΚΡΙΣΗΣ
Τροφίμων	9%	14%
Τουρισμού	13%	23%
Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	1%	0%
Μεταφορών και Εφοδιαστικής Αλυσίδας	5%	18%
Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Κυκλικής Οικονομίας	3%	22%
Κατασκευών	4%	21%
Εμπορίου	28%	16%
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	24%	11%
Βιομηχανίας	8%	12%
Αγροτικής Παραγωγής	5%	25%

Πελοπόννησος

Ισοζύγιο Ανά Κλάδο Δήμων Πελοποννήσου (Περιοχών ΔΑΜ, 2023)

Στις εταιρείες παροχής ενέργειας, υπήρξε **σημαντική πτώση των θέσεων εργασίας**

Στον αντίποδα, ο **κλάδος του τουρισμού και του εμπορίου** παρουσίασαν ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα σε επίπεδο θέσεων εργασίας

Νότιο Αιγαίο

- ▶ Βασίζεται κυρίως στην εποχική απασχόληση λόγω του τουριστικού τομέα.
- ▶ Παρατηρείται αύξηση θέσεων εργασίας σε υψηλότερης ποιότητας τουριστικές υπηρεσίες

Τουρισμός

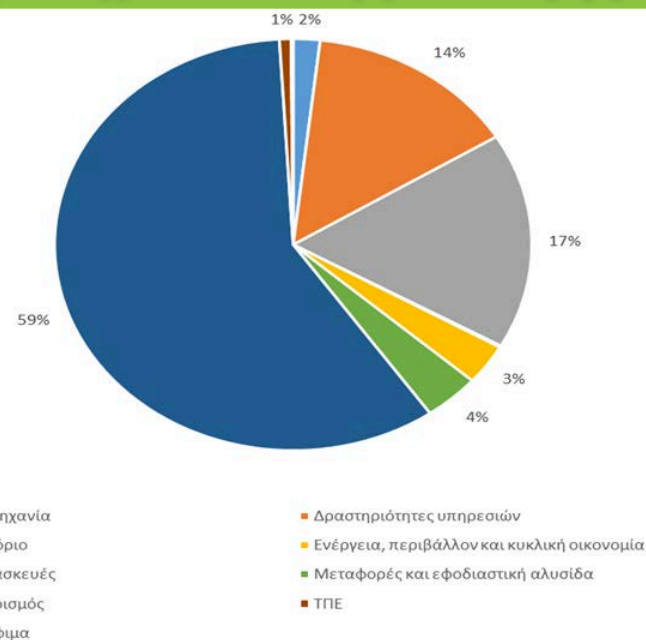
Ο κύριος πυλώνας απασχόλησης, με τάση για ποιοτική αναβάθμιση.

Εφοδιαστική Αλυσίδα

Υπάρχουν επενδύσεις σε υποδομές για καλύτερη σύνδεση των νησιών.

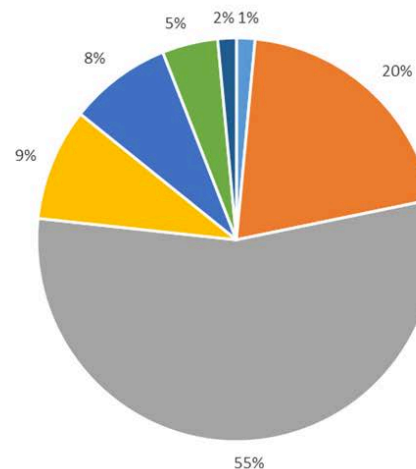
Διάρθρωση Αγγελιών ανά Κατηγορία στην Περιφέρεια

Βόρειο Αιγαίο

Διάρθρωση Αγγελιών ανά Κατηγορία στην Περιφέρεια

■ Βιομηχανία ■ Δραστηριότητες υπηρεσιών ■ Εμπόριο ■ Κατασκευές ■ Μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα ■ Τουρισμός ■ Τρόφιμα

- ▶ Η απασχόληση βασίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή και την αλιεία, ενώ ο τουρισμός έχει μικρότερη συμβολή.
- ▶ Περιορισμένη βιομηχανική ανάπτυξη, με χαμηλό ρυθμό δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

Αγροδιατροφή

Ποιοτική βελτίωση προϊόντων, όπως τα τοπικά προϊόντα.

Τουρισμός

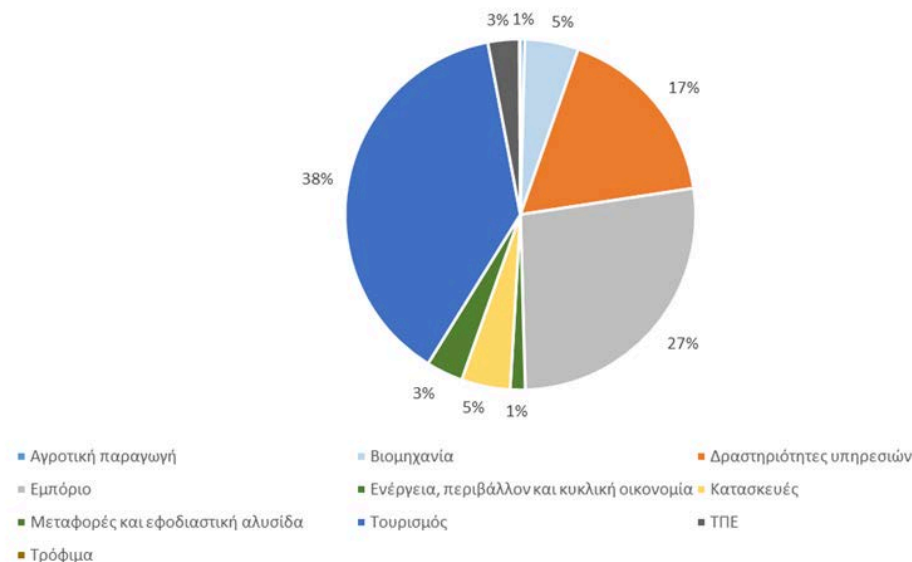
Παρόλο που είναι περιορισμένος, παρουσιάζει αυξητική τάση με έμφαση στη βιωσιμότητα.

Κρήτη

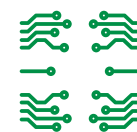
Παρουσιάζει ανθεκτικότητα στην απασχόληση λόγω της διαφοροποίησης της οικονομίας (τουρισμός, αγροτική παραγωγή, ΤΠΕ).

Διάρθρωση Αγγελιών ανά Κατηγορία στην Περιφέρεια

Τουρισμός

Ο κύριος τομέας απασχόλησης, με έμφαση στην ποιοτική αναβάθμιση.

ΤΠΕ

Δείχνουν ραγδαία ανάπτυξη, με ζήτηση για εξειδικευμένο προσωπικό.

Δεξιότητες

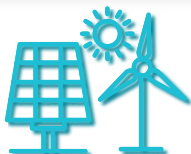

Συγκεντρωτικά αποτελέσματα για τις δεξιότητες επί του συνόλου των Περιοχών Απολιγνιτοποίησης

Αναδυόμενες Απαιτήσεις Δεξιοτήτων

Πράσινες Δεξιότητες

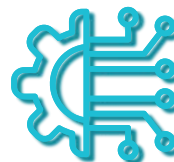
Η ενεργειακή μετάβαση και η έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) απαιτούν δεξιότητες σε:

- ▶ Εγκατάσταση και συντήρηση φωτοβολταϊκών & ανεμογεννητριών
- ▶ Διαχείριση ενεργειακών συστημάτων
- ▶ Κυκλική οικονομία και βιώσιμες πρακτικές παραγωγής

Ψηφιακές Δεξιότητες

Αυξημένη ζήτηση για επαγγελματίες στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), με έμφαση σε:

- ▶ Ανάλυση δεδομένων
- ▶ Ανάπτυξη λογισμικού
- ▶ Υποστήριξη συστημάτων πληροφορικής

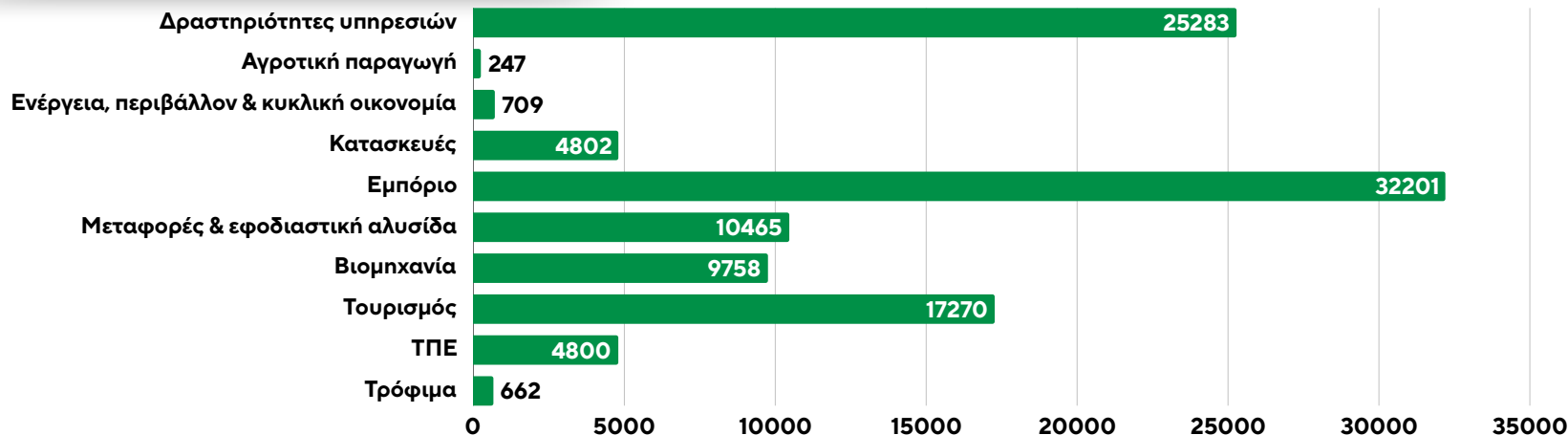
Εγκάρσιες Δεξιότητες

Αναδεικνύονται ως κρίσιμες για την προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές της αγοράς, περιλαμβάνοντας:

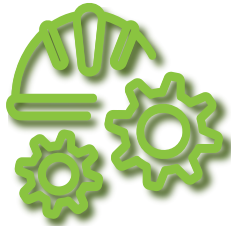
- ▶ Επικοινωνιακές δεξιότητες
- ▶ Διαχείριση έργων και λήψη αποφάσεων
- ▶ Επίλυση προβλημάτων και κριτική σκέψη

Αγγελίες ανά κατηγορία στο σύνολο των πλατφορμών αναζήτησης εργασίας

Τομείς με Σημαντικές Ελλείψεις Δεξιοτήτων

Κατασκευές & Υποδομές

Έλλειψη εξειδικευμένων τεχνικών για κατασκευή πράσινων έργων και υποδομών.

Τουρισμός

Ανάγκη για δεξιότητες σε ποιοτικές υπηρεσίες, βιώσιμη διαχείριση τουρισμού και ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Αγροτική Παραγωγή & Αγροδιατροφή

Απαραίτητες δεξιότητες για μεταποίηση προϊόντων, χρήση καινοτόμων τεχνικών καλλιέργειας και εφαρμογή τεχνολογίας

Αναβάθμιση Υφιστάμενων Δεξιοτήτων

Σημαντικό ποσοστό εργαζομένων διαθέτει δεξιότητες που δεν ανταποκρίνονται πλέον στις ανάγκες, ιδιαίτερα στον τομέα της λιγνιτικής ενέργειας.

Απαιτούνται προγράμματα επανακατάρτισης για:

- Μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένους.
- Μακροχρόνια ανέργους, ώστε να μπορέσουν να προσαρμοστούν σε νέους τομείς εργασίας.

Δεξιότητες ανά Περιφέρεια

Δυτική Μακεδονία

Απαιτούμενες ειδικεύσεις

**Ανανεώσιμες Πηγές
Ενέργειας (ΑΠΕ)**

**Διαχείριση
ενεργειακών έργων**

**Βιομηχανική
συντήρηση**

Προσαρμογή στις απαιτήσεις της ενεργειακής μετάβασης, με έμφαση στις πράσινες δεξιότητες

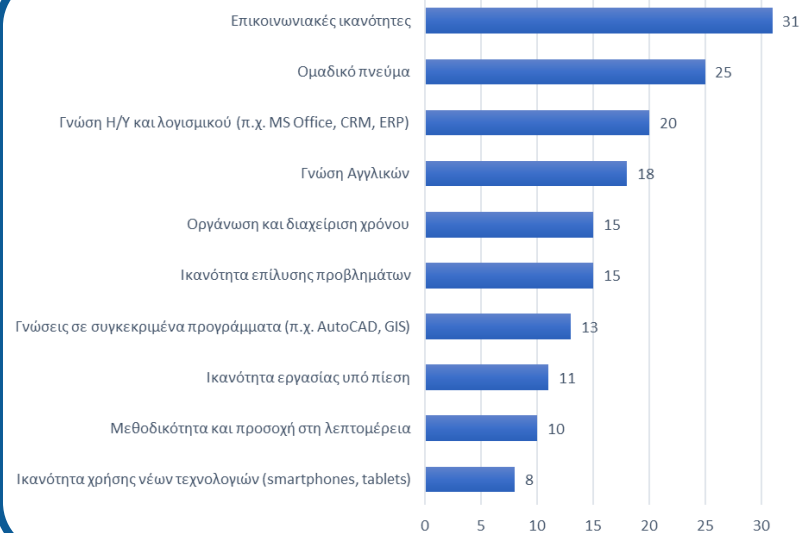
Ενέργεια

Δεξιότητες εγκατάστασης και συντήρησης φωτοβολταϊκών και ανεμογεννητριών

Κατασκευές

Προσαρμογή στις απαιτήσεις πράσινων υποδομών

Τop 10 δεξιοτήτων στην Περιφέρεια

Δυτική Μακεδονία

Επίπεδο Δεξιοτήτων	Επάγγελμα (3 επίπεδο)	Απασχολούμενοι
Υψηλό	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης & νηπιαγωγοί	2.772
	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	2.527
	Άλλοι εκπαιδευτικοί	2.036
	Νοσηλευτές & μαιείς	1.717
	Διευθυντές επιχειρηματικών υπηρεσιών & διοίκησης	1.647
Μέσο	Καλλιεργητές κηπευτικών & φυτωρίων, επαγγελματίες	12.369
	Πωλητές σε καταστήματα	9.246
	Γεωργοκτηνοτρόφοι μεικτών εκμεταλλεύσεων	3.681
	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	3.402
	Σερβιτόροι & μπάρμεν	3.271
Χαμηλό	Καθαριστές & βοηθοί οικιών, ξενοδοχείων και γραφείων	1.744
	Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας, δασοκομίας & αλιείας	399
	Αδειδίκευτοι εργάτες μεταφορών & αποθήκευσης	763
	Άλλοι ανειδίκευτοι εργάτες	557
	Ανειδίκευτοι εργάτες μεταποίησης	371

Στα **μεσαία επίπεδα δεξιοτήτων**, κυριαρχούν επαγγέλματα που σχετίζονται με την εξυπηρέτηση πελατών και την αγροτική παραγωγή, αναδεικνύοντας τη σημασία της πρακτικής γνώσης και της ευελιξίας σε αυτούς τους τομείς.

Στο **χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων**, οι θέσεις καλύπτονται κυρίως από χειρωνακτική εργασία και βασικές υποστηρικτικές δραστηριότητες, υπογραμμίζοντας τον ουσιαστικό τους ρόλο στις καθημερινές λειτουργίες της τοπικής οικονομίας.

Πελοπόννησος

Αγροδιατροφή

Ανάγκη για δεξιότητες μεταποίησης και προώθησης τοπικών προϊόντων (branding)

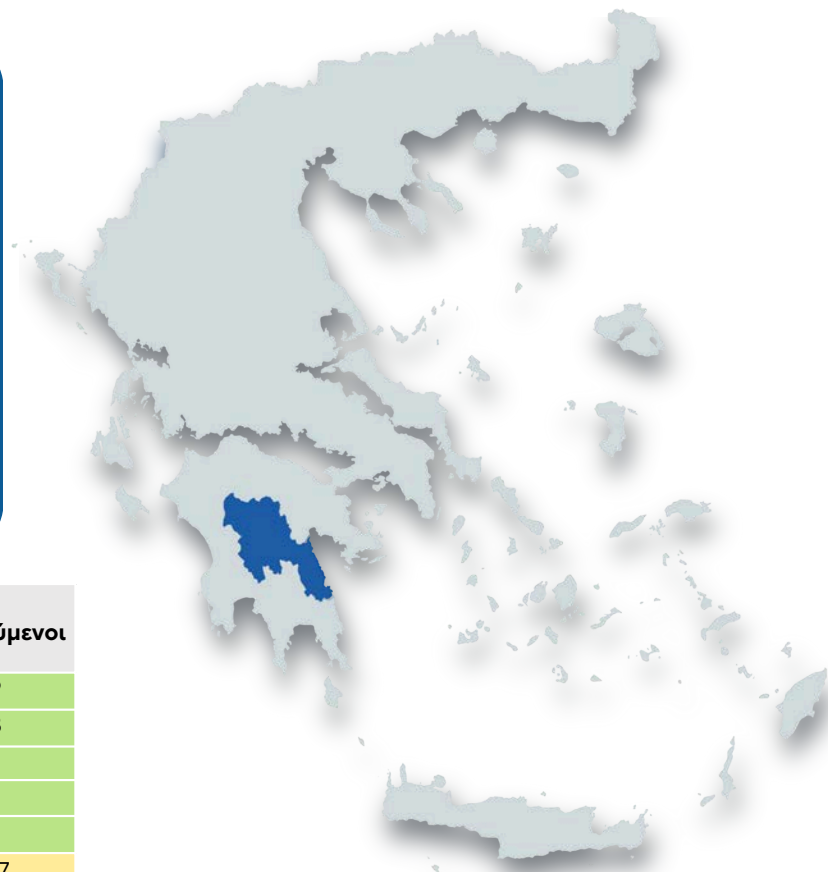
Τουρισμός

Ζήτηση για δημιουργία εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Απαιτούμενες δεξιότητες

- Σύγχρονες τεχνικές καλλιέργειας και μεταποίησης (αγροδιατροφή)
- Διαχείριση βιώσιμων τουριστικών υποδομών

Επίπεδο Δεξιότητων	Επάγγελμα (3 επίπεδο)	Απασχολούμενοι
Υψηλό	Δάσκαλοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης & νηπιαγωγοί	6.239
	Επαγγελματίες του κοινωνικού & θρησκευτικού τομέα	3.458
	Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	3.214
	Επαγγελματίες του χρηματοοικονομικού τομέα	2.818
	Μηχανικοί (εξαιρουμένων των ηλεκτρολόγων τεχνολόγων)	2.779
Μέσο	Καλλιεργητές κηπευτικών & φυτωρίων, επαγγελματίες	40.467
	Πωλητές σε καταστήματα	22.693
	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	10.663
	Σερβιτόροι & μπάρμεν	9.100
	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας	4.493
Χαμηλό	Καθαριστές & βοηθοί οικιών, ξενοδοχείων και γραφείων	3.745
	Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας, δασοκομίας & αλιείας	3.377
	Αδειδίκευτοι εργάτες μεταφορών & αποθήκευσης	1.887
	Άλλοι ανειδίκευτοι εργάτες	1.396
	Ανειδίκευτοι εργάτες μεταποίησης	1.338

Νότιο Αιγαίο

Τομείς με ζήτηση

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

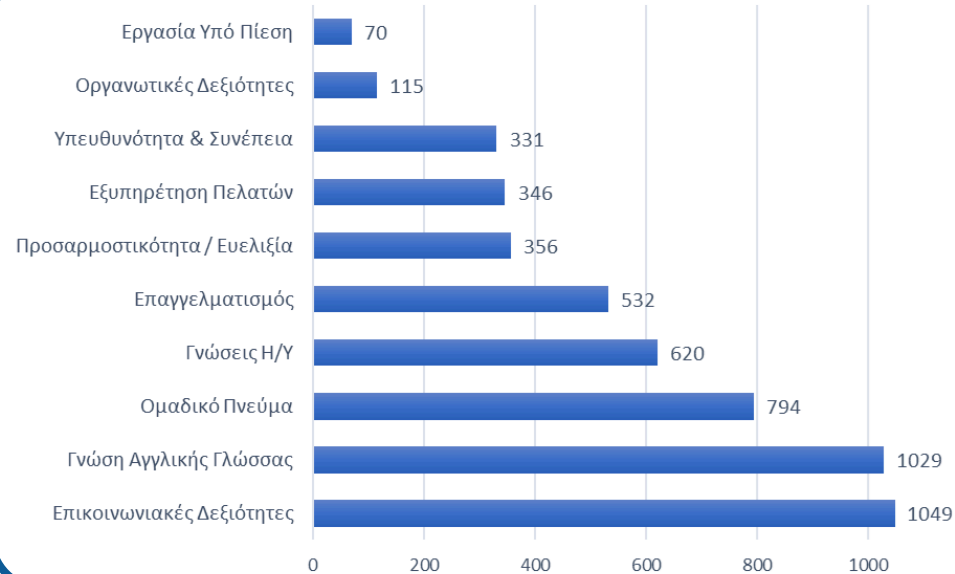
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ζήτηση

Εξειδικεύσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα λόγω γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων.

Τop 10 δεξιότητων στην Περιφέρεια

Βόρειο Αιγαίο

Ανάγκες για τεχνικές δεξιότητες και γνώσεις

ΑΛΙΕΙΑ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

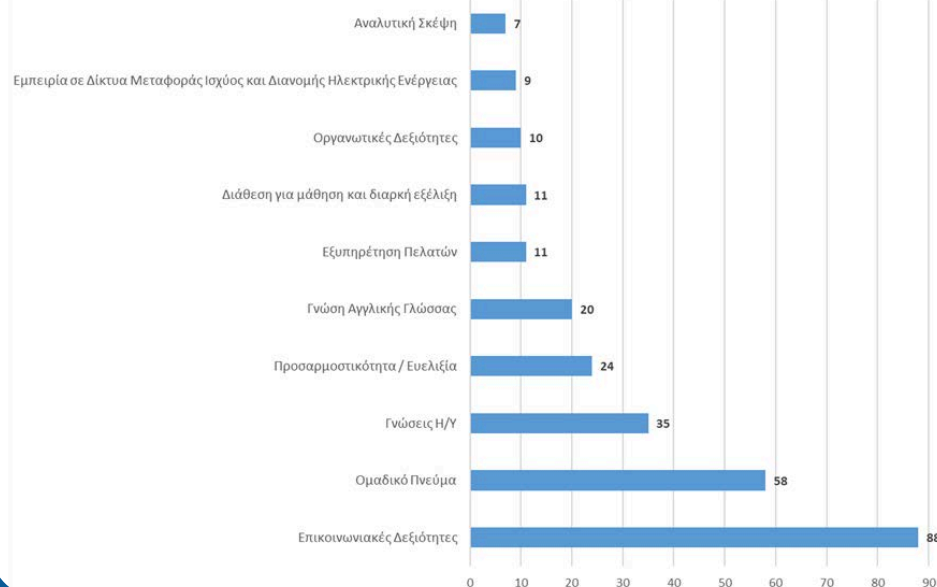

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ

Τορ 10 δεξιοτήτων στην Περιφέρεια

Κρήτη

Προοπτικές σε νέες τεχνολογίες

ΤΠΕ: Ζήτηση για προγραμματιστές & ειδικούς δεδομένων.

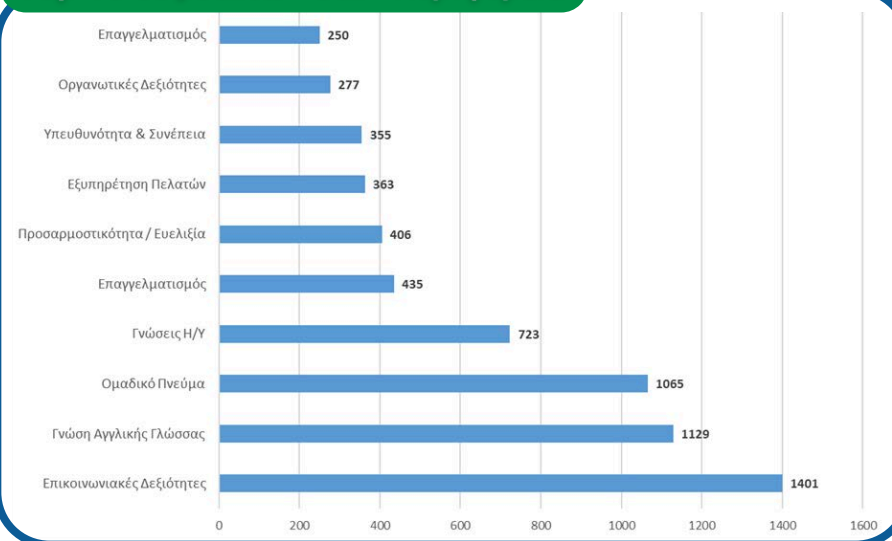
Τουρισμός: Έμφαση σε βιώσιμες και πολυτελείς υπηρεσίες.

Διαφοροποιημένη οικονομία με ισχυρούς τομείς

- Τουρισμός
- Αγροδιατροφή
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Τop 10 δεξιοτήτων στην Περιφέρεια

Ομοιότητες

- ▶ **Ανάγκη για Πράσινες Δεξιότητες**
Κοινή σε όλες τις Περιφέρειες λόγω της ενεργειακής μετάβασης, με έμφαση στις ΑΠΕ και τη βιώσιμη διαχείριση πόρων.
- ▶ **Έλλειψη Ψηφιακών Δεξιοτήτων**
Σε όλες τις περιοχές παρατηρείται αυξανόμενη ζήτηση για δεξιότητες ΤΠΕ, η οποία καλύπτεται μόνο σε περιοχές με ισχυρή παρουσία ακαδημαϊκών ιδρυμάτων (π.χ. Κρήτη).
- ▶ **Εγκάρσιες Δεξιότητες**
Απαραίτητες σε όλους τους τομείς, με έμφαση στην επίλυση προβλημάτων, την επικοινωνία και την προσαρμοστικότητα.
- ▶ **Αγροδιατροφή και Τουρισμός**
Αποτελούν βασικούς τομείς ανάπτυξης για τις περισσότερες Περιφέρειες, με ανάγκη για εξειδίκευση στις σύγχρονες μεθόδους παραγωγής και προώθησης.

Διαφορές

- ▶ **Οικονομική Διαφοροποίηση**
Η Κρήτη έχει την πιο ανεπτυγμένη οικονομική διαφοροποίηση, καλύπτοντας τον τουρισμό, την αγροδιατροφή και τις ΤΠΕ.
Η Δυτική Μακεδονία παραμένει εξαρτημένη από την ενέργεια, με περιορισμένη παρουσία άλλων τομέων.
- ▶ **Τουριστική Εξάρτηση**
Το Νότιο Αιγαίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις δεξιότητες στον τουρισμό, ενώ το Βόρειο Αιγαίο και η Πελοπόννησος έχουν πιο περιορισμένη ανάπτυξη στον τομέα αυτό.
- ▶ **Βαθμός Έλλειψης Δεξιοτήτων**
Στη Δυτική Μακεδονία και την Πελοπόννησο, οι ανάγκες για επανακατάρτιση είναι εντονότερες λόγω της μετάβασης από τη λιγνιτική οικονομία.
Στην Κρήτη, οι ελλείψεις επικεντρώνονται σε εξειδικευμένους επαγγελματίες στις ΤΠΕ.
- ▶ **Διαφορετικές Επενδυτικές Ανάγκες**
Οι νησιωτικές περιοχές χρειάζονται περισσότερες επενδύσεις στις μεταφορές και την εφοδιαστική αλυσίδα, ενώ οι ηπειρωτικές περιοχές επικεντρώνονται στην ενέργεια και τις κατασκευές.

Προοπτική Διερεύνηση

Συμπεράσματα από την μελέτη Προοπτικής Διερεύνησης

Προοπτική Μετάβασης από τη Λιγνιτική Οικονομία σε νέα Αναπτυξιακά Μοντέλα

Η απολιγνιτοποίηση αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη δομή της αγοράς εργασίας, με σταδιακή μετάβαση σε πράσινες και βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες.

Αναδεικνύεται η ανάγκη για ταχεία προσαρμογή του εργατικού δυναμικού στις απαιτήσεις νέων κλάδων, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η κυκλική οικονομία και οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών.

Αναδυόμενοι Τομείς Εργασίας

Οι κλάδοι που θα παρουσιάσουν σημαντική ανάπτυξη στις περιοχές απολιγνιτοποίησης περιλαμβάνουν:

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Ενισχυμένη ζήτηση για εξειδικευμένους τεχνικούς εγκατάστασης και συντήρησης, καθώς και για μηχανικούς συστημάτων ενέργειας.

Τουρισμός

Εστίαση σε βιώσιμες πρακτικές και αναβάθμιση υπηρεσιών, ιδιαίτερα στις νησιωτικές περιοχές.

Αγροδιατροφή

Δυνατότητες στην παραγωγή και μεταποίηση τοπικών προϊόντων, με έμφαση στη βιολογική και ποιοτική καλλιέργεια.

Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Ραγδαία ανάπτυξη στη χρήση και ανάπτυξη εφαρμογών ψηφιακής τεχνολογίας.

Κατασκευές

Ζήτηση για δεξιότητες σε έργα βιώσιμων υποδομών και κτιρίων ενεργειακής αποδοτικότητας.

Απαιτήσεις Δεξιοτήτων

Πράσινες Δεξιότητες

Κεντρικός πυλώνας της ενεργειακής μετάβασης, με δεξιότητες που αφορούν τη διαχείριση πόρων, την κυκλική οικονομία και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών.

Ψηφιακές Δεξιότητες

Αναγκαίες σε όλους τους κλάδους, με έμφαση στην ανάλυση δεδομένων, την τεχνητή νοημοσύνη και την ανάπτυξη λογισμικού.

Εγκάρσιες Δεξιότητες

Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να αναπτύξουν δεξιότητες προσαρμοστικότητας, καινοτομίας, επίλυσης προβλημάτων και διαχείρισης αλλαγών.

Κοινωνικές και Οικονομικές Επιπτώσεις

Η ενεργειακή μετάβαση μπορεί να επιδεινώσει τις οικονομικές ανισότητες, εκτός αν συνοδευτεί από στοχευμένες πολιτικές απασχόλησης και επανεκπαίδευσης.

Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και αντιμετώπιση της δημογραφικής συρρίκνωσης, με αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, της ενεργού γήρανσης και της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων εργασίας.

Στρατηγικές Κατευθύνσεις

Στόχευση Επενδύσεων

Επενδύσεις σε πράσινη ενέργεια, καινοτόμα τεχνολογικά έργα και βιώσιμες υποδομές.

Εκπαίδευση & Κατάρτιση

Επικαιροποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης, με στόχο την κάλυψη κενών δεξιοτήτων.

Δημιουργία Κινήτρων

Πρώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω φορολογικών κινήτρων και πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία.

Προκλήσεις

Αναπλήρωση των Θέσεων Εργασίας

Δυσκολία στην πλήρη απορρόφηση του εργατικού δυναμικού από τους αναδυόμενους τομείς.

Αναντιστοιχία Δεξιοτήτων

Χαμηλά επίπεδα ετοιμότητας του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού για να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες.

Δημογραφικές Τάσεις

Νεότερες ηλικιακές ομάδες (18-35 ετών)

Δείχνουν μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα στις αλλαγές της αγοράς, αλλά απαιτούνται κίνητρα για την παραμονή τους στις πληττόμενες περιοχές.

Εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας (45+ ετών)

Χρειάζονται προγράμματα επανακατάρτισης, ειδικά για την απόκτηση βασικών ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων.

ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

2021-2027

